

Miksi elintarvikkeiden hinnat vaihtelevat Euroopan maiden välillä?

Euroopan maiden välillä on huomattavia hintaeroja huolimatta yhteismarkkinoista. Useiden julkisuudessa olleiden hintavertailujen mukaan Suomi on euroalueen kallein maa. Suurin osa maiden välisistä hintaeroista on selitettävissä. Pääsyyt elintarvikkeiden hintaeroille ovat työvoimakustannusten taso, maan koko, tuoteryhmän kulutusosuus ja maan avoimuus ulkomaiselle kilpailulle. Arvonlisävero ei välity kokonaisuudessaan elintarvikkeiden hintoihin eikä arvonlisäveron lasku todennäköisesti laskisi elintarvikkeiden hintoja Suomessa merkittävästi todetaan Kuluttajatutkimuskeskuksen julkistamassa tutkimuksessa, jossa

tarkastellaan syitä Euroopan maiden välisille hintaeroille elintarvikesektorilla.

Tutkimus hyödyntää Eurostatin hinta-aineistoja 31:stä Euroopan maasta ja on toteutettu yhteistyössä yhdysvaltalaisen University of Connecticutin kanssa. Tutkimuksessa on myös kehitetty kilpailullisuuden mittari, joka kertoo, onko tuotanto maan elintarvikesektorilla tehokasta. Tutkimus on ensimmäinen osa Kuluttajatutkimuskeskuksen maiden välisten hintaerojen syitä ja kilpailullisuutta tarkastelevista tutkimuksista.

Hintaeroille on monia syitä

Pääsyyt elintarvikkeiden hintaeroille maiden välillä ovat työvoimakustannusten taso (korkeat työvoimakustannukset nostavat myös hintatasoa), maan koko (hinnat ovat normaalisti suurissa maissa alemmat kuin pienissä), tuoteryhmän kulutusosuus (tietyssä maassa keskiarvoa enemmän käytetyt elintarvikkeet ovat normaalisti edullisia) ja maan avoimuus ulkomaiselle kilpailulle. Sen sijaan arvonlisäveron taso ei juurikaan vaikuta elintarvikkeiden hintoihin. Näin arvonlisäveron lasku ei todennäköisesti laskisi elintarvikkeiden hintoja Suomessa merkittävästi eikä mahdollinen kuluttajahintojen lasku olisi luonteeltaan pysyvää.

Hintaerot eivät tule poistumaan

Kaiken kaikkiaan Euroopan maiden välisistä hintaeroista on selitettävissä yli puolet. Kotimaassa tuotettujen elintarvikkeiden, kuten maito ja liha, hintaeroista saadaan selitettyä suurin osa. Tuotujen elintarvikkeiden, kuten hedelmät ja riisi, hintaeroista saadaan selitettyä noin puolet. Koska hintaeroilla on luonnollisia syitä, ei ole odotettavissa, että hintaerot kokonaan poistuisivat tai edes kovin paljon pienenisivät tulevaisuudessa.

Elintarvikesektori toimii kohtuullisen kilpailullisesti Suomessa

Kilpailullisuuden mittarin mukaan elintarvikesektorin kilpailullisuus on Suomessa normaalilla tasolla. Elintarvikkeiden kuluttajahinnat ovat Suomessa hieman korkeammat kuin niiden Suomen ominaisuuksien perusteella voisi olettaa olevan. Toisaalta elintarvikkeiden verottomat hinnat ovat Suomessa jopa alempana kuin niiden Suomen ominaisuuksien perusteella voisi olettaa olevan.

LISÄTIETOJA: tutkimuspäällikkö Ville Aalto-Setälä, Kuluttajatutkimuskeskus, puh. 0400 871 593, ville.aalto-setala@kuluttajatutkimuskeskus.fi.

JULKAISU: Ville Aalto-Setälä, Marita Nikkilä ja Emilio Pagoulatos, Elintarvikkeiden hintaerojen syyt Euroopan maiden välillä, Kuluttajatutkimuskeskuksen julkaisuja 5/2004 (pdf: www.kuluttajatutkimuskeskus.fi/ajankohtaista). Julkaisua voi myös tilata Kuluttajatutkimuskeskuksesta, PL 5, 00531 Helsinki, puh. (09) 7726 7718, tilaukset@kuluttajatutkimuskeskus.fi. Julkaisun hinta on 16,80 €